

2019

Natuurtoets

Rho Adviseurs

Uitbreiding bedrijventerrein Ossebroek te Beilen

Rho
ADVISEURS
VOOR
LEEFRUIMTE

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Natuurtoets Rho Adviseurs Uitbreiding bedrijventerrein Ossebroek te Beilen

Gorredijk, 26 maart 2019

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Dhr. J. Breidenbach

Autorisatie:
Dhr. E. P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2019). Natuurtoets Rho Adviseurs/ Uitbreiding bedrijventerrein Ossebroek te Beilen. Rapport 19009.
Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

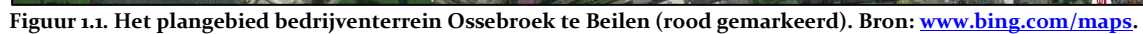
INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	5
2.3	Zoogdieren	5
2.3.1	Vleermuizen	5
2.3.2	Overige zoogdieren.....	6
2.4	Vissen, reptielen & amfibieën en ongewervelden.....	7
2.5	Gebiedsbescherming.....	8
2.6	Houtopstanden	8
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	9
3.1	Overzicht beschermde soorten	9
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	9
3.2.1	Houtopstanden	9
3.2.2	Stikstofdepositie	9
3.2.3	Algemene broedvogels	9
3.2.4	Vleermuizen	10
3.2.5	Waterspitsmuis	10
3.2.6	Heikikker	10
3.2.7	Grote modderkruiper	10
3.2.8	Zorgplicht	11
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	11
3.4	Extra advies: Eikenprocessierups	12
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	13
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Drenthe.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -

Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
Natura 2000-gebieden	- 3 -
Wnb Houtopstanden	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

1.1 Aanleiding

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde flora- en faunasoorten en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op vrijdag 21 februari 2019 en vond plaats onder motregenachtige weersomstandigheden met 8°C, windkracht 3, bewolkt. Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooggebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het onderzochte plangebied bestaat uit enkele percelen intensief beheerd agrarisch grasland tot aan de afwateringssloten. In het midden van het plangebied loopt een weg (Ossebroeken) met een eikenlaan. Centraal in het plangebied ligt een boerderij met daarbij een dichte coniferenhaag. Aan de noordzijde is ruigte te vinden grenzend aan de Brunstinger plas. Ook is aan de noordzijde van het plangebied een hondenspeeltuin en een agrarisch perceel te vinden, waarvan het gebruik onveranderd blijft. Aan de westzijde grenst het plangebied aan de Brunstinger leek. Aan de zuidzijde is het bestaande industrieterrein Ossebroek te vinden. Tenslotte wordt het plangebied in het oosten gekenmerkt door de snelweg A28 met daarachter Beilen. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt als zijnde de overgang van bedrijventerrein naar agrarisch land.

Het planvoornemen bestaat uit het uitbreiden van het bestaande bedrijventerrein Ossebroek. Omdat de exacte invulling van deze ruimtelijke ontwikkeling nog niet vaststaat, hebben we de toetsing in de meest brede zin uitgevoerd. Er is een reële kans dat de sloot aan de zuidkant wordt verbreed en/of verdiept. Dit hangt af van het hydrologisch onderzoek wat op dit moment uitgevoerd wordt. Wel staat vast dat de eikenlaan welke langs de weg Ossebroeken aanwezig is blijft staan.

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

De flora van het plangebied bestaat uit grasvelden, oevervegetatie, struiken en enkele bomen/bomenlanen. De bomen in het plangebied bestaan uit een laan van circa 50 zomereiken (centraal in het plangebied), diverse zomereiken rondom het boerenerf en een laan van zomereiken op de grens van het plangebied aan de noordzijde. Daarnaast zijn enkele losse wilgen (spec.) te vinden in de ruige zones van het plangebied. Struiken zijn er te vinden in de vorm van een coniferen haag. De vegetatie in en rondom het water bestond voornamelijk uit riet en grote lisdodde. Overige vegetatie die op en rond het agrarisch land werd aangetroffen in het plangebied, bestond uit paardenbloem, jacobskruiskruid, vogelmuur, engels raaigras, ridderzuring, grote brandnetel, smalle weegbree, herderstasje, hoornbloem (spec.), kleine veldkers, paarse dovenetel, kruipende boterbloem, veldzuring, pitrus, pinksterbloem, gewone braam, italiaans raaigras, straatgras, kamille (spec.) en ereprijs (spec.). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Hier is geen geschikt biotoop voor. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze voorwaarden wordt binnen het plangebied niet voldaan. Vooral het feit dat de grond in het plangebied voedselrijk is, speelt hierin een belangrijke rol.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten en effecten op deze soorten ten gevolge van de werkzaamheden kunnen door gebrek aan geschikte standplaatsen worden uitgesloten.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied met v.l.b.n.r.o.: vogelmuur, paarse dovenetel, paardenbloem en herderstasje.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en bossen, als het gaat om ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. De bomen, alsook struiken (coniferen haag), in het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten en hier zijn geen potentieel jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Er is enkel een oude nest van zwarte kraai aangetroffen in de bomensingel aan de noordzijde van de hondenspeeltuin, wat kan fungeren als jaarrond beschermd nest voor bijvoorbeeld ransuil en boomvalk. Deze is echter gesitueerd buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden.

Nesten van soorten als gierzwaluw, huismus of kerkuil worden over het algemeen aangetroffen in bebouwing. Bebouwing is enkel aanwezig in de vorm van de boerderij, een stal en een schuurtje centraal in het plangebied. Deze boerderij en stal werd niet geschikt bevonden voor jaarrond beschermde vogels door de afwezigheid van geschikte gleuven, holten en andere gaten. Ook ontbreken dakpannen op de boerderij en stal. Het schuurtje wordt ondanks de aanwezigheid van dakpannen niet geschikt geacht, door de constructie van het gebouw.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze nesten zijn wel beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt mogelijkheden in de bomen in en rondom het plangebied, alsook de ruige rietvegetatie aan de zuidkant van het plangebied en in de coniferen haag. Er werd onder andere een oud nest van houtduif aangetroffen. Daarnaast werden er ten tijde van de quickscan enkele vogelsoorten aangetroffen, die ook als broedvogelsoort aanwezig kunnen zijn in het plangebied, te weten merel, zanglijster, geelgors en winterkoning.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedseizoen.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In de bomen in het plangebied zijn geen holtes aangetroffen waarin vleermuizen kunnen verblijven. In de boerderij zijn echter wel gleuven aangetroffen waarbij de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen niet is uit te sluiten.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. De zomereikenlaan centraal in het plangebied kan als een potentieel essentiële vliegroute functioneren. Hier kunnen de werkzaamheden effect op hebben, doordat bijvoorbeeld door het aanbrengen van verlichting. Essentiële foerageergebieden worden niet in het plangebied verwacht.

Figuur 2.2. De boerderij in het plangebied (gebouw rechts) biedt gleuven welke potentieel geschikt zijn voor het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen, bij bijvoorbeeld de schoorsteen.

Figuur 2.3. De zomereikenlaan welke centraal in het plangebied gelegen is, vormt een potentieel essentiële vliegroute voor vleermuizen.

2.3.2 Overige zoogdieren

Voor wat betreft vaste rust- en verblijfplaatsen is geen geschikt habitat aanwezig voor soorten als boomarter, das en otter en/of het ontbreken van waarnemingen van deze soorten in de directe nabijheid (bron: NDFF). De aanwezigheid van steenarter wordt ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte openingen rondom de bebouwing, alsook de afwezigheid van sporen. Daarnaast zijn de sloten gecontroleerd in het plangebied op geschiktheid voor het voorkomen van waterspitsmuis. Doordat er enkele vervuilde sloten aangetroffen zijn in het plangebied, landbouw tot aan de sloten veelal wordt bedreven en er geen ruige begroeiing aanwezig is, kan dit op vrijwel alle plaatsen worden uitgesloten. Er is echter één sloot aan de zuidzijde van het plangebied waar de aanwezigheid van waterspitsmuis niet kan worden uitgesloten door de ruige oeverbegroeiing, de rijke waterbegroeiing en het heldere zicht. Binnen het plangebied kunnen ook andere lichter beschermde (vrijgestelde) zoogdiersoorten voorkomen, zoals enkele (spits)muisensoorten, haas en wezel.

Figuur 2.4. De sloot aan de zuidzijde van het plangebied biedt geschikt habitat voor het voorkomen van waterspitsmuis. Inzet: In het wit aangegeven de locatie van de sloot in het plangebied (rood omrand).

- Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen kan niet uitgesloten worden in de boerderij centraal in het plangebied.
- Mogelijk vormt de zomereikenlaan centraal in het plangebied een essentiële vliegroute voor vleermuizen, welke aangetast kan worden door aanbrengen van verlichting.
- Het is niet uit te sluiten dat waterspitsmuis in een sloot aan de zuidzijde van het plangebied voorkomt.
- Er komen naar alle waarschijnlijkheid tevens andere lichter beschermde zoogdiersoorten voor waarvoor een provinciale vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Vissen, reptielen & amfibieën en ongewervelden

Op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen (smalle sloten, met goede slibopbouw op de bodem), kan het voorkomen van grote modderkruiper in één van de sloten aan de zuidzijde niet worden uitgesloten (zelfde locatie als waterspitsmuis, zie figuur 2.5). Ook het voorkomen van heikikker in deze zelfde sloot kan niet worden uitgesloten o.b.v. het voorkomen in de omgeving van het plangebied (Bron: NDFF) en potentiële habitatgeschiktheid; rijke watervegetatie, flauwe oevers, veel zonlicht op het wateroppervlak en geschikte overwinteringsplaatsen in de oever.

Het voorkomen van overige beschermde soorten amfibieën, vissen en reptielen kan echter worden uitgesloten in het plangebied op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF) en afwezigheid van geschikt habitat. Ook beschermde soorten ongewervelden worden uitgesloten om voor te komen in het plangebied op basis van ontbreken waardplanten, geschikt habitat en verspreidingsgegevens.

Binnen het plangebied kunnen ook andere beschermde (vrijgestelde) diersoorten voorkomen, zoals gewone pad en kleine watersalamander. Bij het eventueel dempen van watergangen geldt hiervoor de zorgplicht (Bijlage I), alsook voor andere vissensoorten.

- Het voorkomen van grote modderkruiper en heikikker kan in een sloot aan de zuidzijde van het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid licht beschermde amfibieënsoorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die direct betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied valt niet onder de EHS/NNN of Natura 2000 en is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied of weidevogelgebied. Echter, vanwege het op circa 5 km afstand geleden Natura 2000 gebied Dwingelderveld dient toekomstige stikstofdepositie nader onderzocht te worden. Opdrachtgever heeft ons te kennen gegeven dat dit reeds is uitgevoerd. De conclusie van dit onderzoek luidt: “plan Ossebroeken II leidt tot een daling van de stikstofdepositie op Natura 2000 (N2000 Dwingelderveld; straal 5 km).

- Voor wat betreft het plangebied is er geen sprake van directe gebiedsbescherming
- De opdrachtgever heeft reeds een stikstofdepositieonderzoek uitgevoerd. De conclusie van dit onderzoek: “plan Ossebroeken II leidt tot een daling van de stikstofdepositie op Natura 2000 (N2000 Dwingelderveld; straal 5 km).

2.6 Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- of herplantingsplicht. In het geval van de beoogde werkzaamheden zou het mogelijk zijn dat de eikenlaan wordt verwijderd, alsook de bomen rondom de boerderij centraal in het plangebied, welke valt onder een meldplicht/herplantplicht. Gemeenten hanteren soms andere regels als het gaat om herplantplicht en begrenzing van het gebied ‘buiten de bebouwde kom’ (anders dan die in de Weg- en verkeerswet). Bij twijfel kan hierover bij de gemeente Midden-Drenthe informatie worden aangevraagd.

- Er kan sprake zijn van een meld- of herplantplicht indien er bomen worden gekapt.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holten, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen. Anders → Broedvogelcheck
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Indien sloop boerderij → Nader onderzoek verblijfplaatsen
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Voorkom lichtuitstraling op eikenlaan. Indien niet kunnen voorkomen lichtuitstraling → Nader onderzoek vliegroue
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk			X		Bij werkzaamheden aan de sloot aan zuidzijde plangebied → Nader onderzoek
Amfibieën	Heikikker	Mogelijk		X			Bij werkzaamheden aan de sloot aan zuidzijde plangebied → Nader onderzoek
Vissen	Grote modderkruiper	Mogelijk			X		Bij dempen sloot aan zuidzijde plangebied → Nader onderzoek
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Houtopstanden

Indien er bomen in het plangebied worden gekapt, adviseren we om bij de gemeente te informeren of er sprake is van een meld- en/of herplantingsplicht.

3.2.2 Stikstofdepositie

Opdrachtgever heeft te kennen gegeven dat reeds een onderzoek heeft plaats gevonden naar stikstofdepositie. De conclusie van dit onderzoek luidt: “plan Ossebroeken II leidt tot een daling van de stikstofdepositie op Natura 2000” (N2000 Dwingelderveld; straal 5 km).

3.2.3 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Vooral de coniferenhaag, de eiken (centraal) en aan de

rand van het plangebied, alsook de ruige waterbegroeiing rondom een sloot aan de zuidzijde van het plangebied biedt geschikt broedhabitat. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd. Eventueel kan voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck worden uitgevoerd, zodat in delen van het plangebied waar geen verstoring op kan treden reeds tijdens het broedseizoen kan worden gewerkt. De verwachting is echter dat er verspreid over het plangebied broedgevallen zullen zijn.

3.2.4 Vleermuizen

Er is centraal in het plangebied een boerderij aanwezig waarin verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Omdat onder de Wet natuurbescherming alle vleermuizen beschermd zijn, adviseren we om, indien de boerderij wordt gesloopt, verblijfplaatsen in de boerderij uit te sluiten, dan wel vast te stellen. Dit dient te gebeuren middels een onderzoek dat plaatsvindt aan de hand van vier veldbezoeken, verdeeld over de periode 15 mei tot 1 oktober. De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging.

Ook kan in het plangebied een vliegroute aanwezig zijn die mogelijk essentieel is, waar de werkzaamheden effect op kunnen hebben. Mocht lichtuitstraling in de toekomst op de eikenlaan centraal in het plangebied niet kunnen worden voorkomen, dan dient nader onderzoek plaats te vinden conform het vleermuisprotocol. Hiervoor dienen twee veldbezoeken plaats te vinden, één tussen 15 mei en 15 juli en 1 tussen 15 augustus en 1 oktober. Er dient 8 weken tussen de twee bezoeken te zitten. Deze twee bezoeken kunnen gecombineerd worden met het nader onderzoek verblijfplaatsen in de boerderij.

3.2.5 Waterspitsmuis

We adviseren nader onderzoek te doen naar het voorkomen van waterspitsmuis in een sloot aan de zuidzijde van het plangebied (zie figuur 2.5) als er werkzaamheden plaatsvinden in en om de sloot. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd met behulp van inloopvallen of eDNA onderzoek, waarbij inloopvallen de voorkeur hebben. De beste periode om waterspitsmuis vast te stellen is na de zomer (sept – nov), omdat dan de aantallen het hoogst zijn.

3.2.6 Heikikker

Het voorkomen van heikikker kan niet worden uitgesloten in een sloot aan de zuidzijde van het plangebied. Mochten er werkzaamheden plaatsvinden in en om de sloot dan adviseren wij nader onderzoek te doen naar deze soort. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd met behulp van eDNA onderzoek of met een veldbezoek ten tijde van de koortactiviteit (eind februari-begin april).

3.2.7 Grote modderkruiper

Op basis van habitateigenschappen kan het voorkomen van grote modderkruiper in één sloot aan de zuidzijde van het plangebied (zelfde sloot als genoemd voor waterspitsmuis en heikikker) niet worden uitgesloten. Bij het dempen van deze sloot of andere activiteiten welke direct invloed uitoefenen op deze soort, adviseren we nader onderzoek uit te voeren naar deze soort. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd door de sloot met een schepnet te bemonsteren of aan de hand van eDNA onderzoek, waarbij de laatste optie de voorkeur heeft. Dit kan uitgevoerd worden van maart tot november.

3.2.8 Zorgplicht

Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten (bv bruine kikker, veldmuis, huisspitsmuis enz.). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving (bijvoorbeeld amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventuele aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten en eventuele aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt voldaan aan de zorgplicht. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor het dempen van sloten, waarbij de vis wordt weggevangen en elders wordt uitgezet. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

De uitvoering van voornoemde plannen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Houtopstanden:** Informeren of er sprake is van een meld- en/of herplantingsplicht bij de Gemeente Midden-Drenthe bij kap van bomen.
- **Vogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli) óf voor aanvang werk broedvogelcheck uit laten voeren zodat in specifieke delen van het plangebied tijdens het broedseizoen gewerkt kan worden.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** Nader onderzoek verblijfplaatsen boerderij centraal plangebied bij slopen boerderij.
- **Vleermuizen (vliegroute):** Voorkom lichtuitstraling op centraal gelegen eikenlaan.
- **Waterspitsmuis:** Nader onderzoek als er werkzaamheden in en om een sloot aan de zuidzijde van het plangebied plaats vindt.
- **Heikikker:** Nader onderzoek als er werkzaamheden in en om een sloot aan de zuidzijde van het plangebied plaats vindt.
- **Grote modderkruiper:** Nader onderzoek als er werkzaamheden in een sloot aan de zuidzijde van het plangebied plaats vindt.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht. Bij dempen van sloten: afvissen van vissen en elders uitzetten.

3.4 Extra advies: Eikenprocessierups

Het plangebied bestaat vrijwel alleen uit zomereiken, waarbij ook één oud nest is aangetroffen van eikenprocessierups. Deze rupsen van de nachtvlindersoort kunnen overlast veroorzaken door de brandharen die zij bij zich dragen. Om overlast te voorkomen in de toekomst op het nieuw in te richten bedrijventerrein, wordt aanbevolen geen monocultuur lanen van eiken aan te planten. Mochten er eiken worden aangeplant, dan kunnen plagen onderdrukt worden door het plaatsen van nestkasten voor vogels (voornamelijk voor koolmees en pimpelmees), alsook door het inzaaien van kruidenrijke mengsels om predatoren van deze eikenprocessierups te stimuleren zich hier te vestigen.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12
<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

NNN-kaart Provincie Drenthe 2018
<https://geo.drenthe.nl/geoportaal/src/?lang=nl&topic=ehs>

Ravon
<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon
<https://www.sovon.nl/nl>

Synbiosys Alterra kaartenmachine Natura 2000-gebieden
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Verspreidingsatlas planten FLORON
<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging
www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Drenthe

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Drenthe vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Drenthe is te vinden op www.provincie.drenthe.nl

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Drenthe.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ondergrondse woelmuis	
Ree	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Drenthe, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning dient te worden geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.